

Mišljenje Europskog odbor regija – Prijedlog uredbe o uspostavljanju Programa za okoliš i klimatske aktivnosti (LIFE) i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1293/2013

(2018/C 461/14)

Izvjestitelj:	Marco DUS (IT/PES), član Općinskog vijeća Vittorio Veneto, Treviso
Referentni dokument/i:	Prijedlog uredbe o uspostavljanju Programa za okoliš i klimatske aktivnosti (LIFE) i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1293/2013
	COM(2018) 385 final – 2018/0209(COD)

I. PREPORUKE ZA IZMJENE

Amandman 1.

Uvodna izjava 6.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>(6) Za postizanje sveobuhvatnih ciljeva posebno je važna provedba Paketa za kružno gospodarstvo⁽¹⁾, Okvira klimatske i energetske politike do 2030.⁽²⁾,⁽³⁾,⁽⁴⁾. zakonodavstva Unije o okolišu⁽⁵⁾, kao i povezanih politika⁽⁶⁾,⁽⁷⁾,⁽⁸⁾,⁽⁹⁾,⁽¹⁰⁾.</p> <p>⁽¹⁾ COM(2015) 614 final, 2.12.2015. ⁽²⁾ Okvir klimatske i energetske politike 2030., COM(2014) 15, 22.1.2014. ⁽³⁾ Strategija EU-a za prilagodbu klimatskim promjenama, COM (2013) 216, 16.4.2013. ⁽⁴⁾ Paket „Čista energija za sve Europljane”, COM (2016) 860, 30.11.2016. ⁽⁵⁾ Akcijski plan za prirodu, ljude i gospodarstvo COM(2017) 198, 27.4.2017. ⁽⁶⁾ Program Čisti zrak za Europu, COM(2013) 918. ⁽⁷⁾ Direktiva 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2000. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike (SL L 327, 22.12.2000., str. 1.). ⁽⁸⁾ Tematska strategija za zaštitu tla, COM(2006) 231. ⁽⁹⁾ Strategija za mobilnost s niskom razinom emisije, COM (2016) 501 final. ⁽¹⁰⁾ Akcijski plan za infrastrukturu za alternativna goriva u skladu s člankom 10. stavkom 6. Direktive 2014/94/EU, 8.11.2017.</p>	<p>(6) Za postizanje sveobuhvatnih ciljeva posebno je važna provedba Paketa za kružno gospodarstvo⁽¹⁾, Okvira klimatske i energetske politike do 2030.⁽²⁾,⁽³⁾,⁽⁴⁾, Sedmog općeg programa djelovanja Unije za okoliš do 2020. i njegovog mogućeg nasljednika⁽⁵⁾, zakonodavstva Unije o okolišu⁽⁶⁾, kao i povezanih politika⁽⁷⁾,⁽⁸⁾,⁽⁹⁾,⁽¹⁰⁾,⁽¹¹⁾,⁽¹²⁾,⁽¹³⁾,⁽¹⁴⁾,⁽¹⁵⁾.</p> <p>⁽¹⁾ COM(2015) 614 final, 2.12.2015. ⁽²⁾ Okvir klimatske i energetske politike 2030., COM(2014) 15, 22.1.2014. ⁽³⁾ Strategija EU-a za prilagodbu klimatskim promjenama, COM (2013) 216, 16.4.2013. ⁽⁴⁾ Paket „Čista energija za sve Europljane”, COM (2016) 860, 30.11.2016. ⁽⁵⁾ Odluka br. 1386/2013/EU. ⁽⁶⁾ Akcijski plan za prirodu, ljude i gospodarstvo COM(2017) 198, 27.4.2017. ⁽⁷⁾ Program Čisti zrak za Europu, COM(2013) 918. ⁽⁸⁾ Direktiva 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2000. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike (SL L 327, 22.12.2000., str. 1.). ⁽⁹⁾ Tematska strategija za zaštitu tla, COM(2006) 231. ⁽¹⁰⁾ Strategija za mobilnost s niskom razinom emisije, COM (2016) 501 final. ⁽¹¹⁾ Akcijski plan za infrastrukturu za alternativna goriva u skladu s člankom 10. stavkom 6. Direktive 2014/94/EU, 8.11.2017. ⁽¹²⁾ Direktiva 2002/49/EZ o procjeni i upravljanju bukom iz okoliša. ⁽¹³⁾ Europska strategija za plastiku u kružnom gospodarstvu, COM(2018) 28 final. ⁽¹⁴⁾ Direktiva 2007/60/EZ o procjeni i upravljanju rizicima od poplava. ⁽¹⁵⁾ Komunikacija „Zelena infrastruktura (ZI) – jačanje prirodnog kapitala u Europi”, COM(2013) 249 final.</p>

Obrazloženje

Razumljivo samo po sebi.

Amandman 2.

Uvodna izjava 7.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
(7) Ispunjavanje obveza Unije prema Pariškom sporazumu o klimatskim promjenama zahtijeva preobrazbu Unije u energetske učinkovito i niskouglično društvo koje je otporno na klimatske promjene. To pak zahtijeva aktivnosti, s posebnim naglaskom na sektore koji najviše pridonose sadašnjim razinama emisija CO ₂ i onečišćenja, koje pridonose provedbi okvira klimatske i energetske politike do 2030. i integriranih nacionalnih energetske i klimatskih planova država članica te pripremi za klimatsku i energetske strategiju Unije do sredine stoljeća i dugoročno. Program bi trebao uključiti i mjere koje pridonose provedbi politike Unije za prilagođavanje klimatskim promjenama da bi se smanjila osjetljivost na negativne učinke tih promjena.	(7) Ispunjavanje obveza Unije prema Pariškom sporazumu o klimatskim promjenama zahtijeva preobrazbu Unije u energetske učinkovito i niskouglično društvo koje je otporno na klimatske promjene. To pak zahtijeva aktivnosti, s posebnim naglaskom na sektore koji najviše pridonose sadašnjim razinama emisija CO ₂ i onečišćenja, koje pridonose provedbi okvira klimatske i energetske politike do 2030. i integriranih nacionalnih energetske i klimatskih planova država članica te pripremi za klimatsku i energetske strategiju Unije do sredine stoljeća i dugoročno. Program bi trebao uključiti i mjere koje pridonose provedbi politike Unije za prilagođavanje klimatskim promjenama da bi se smanjila osjetljivost na negativne učinke tih promjena.

Obrazloženje

Napomena: Ova promjena ne odražava se u prijevodu na hrvatski.

Amandman 3.

Uvodna izjava 8.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
(8) Prelazak na čistu energiju ključni je doprinos ublažavanju klimatskih promjena s dodatnim koristima za okoliš. Aktivnosti za izgradnju kapaciteta koji podržavaju prelazak na čistu energiju, koje su do 2020. financirane u sklopu programa Obzor 2020., trebalo bi uključiti u Program jer njihov cilj nije financiranje izvrsnosti i nastanak inovacija, već olakšavanje prihvaćanja tehnologije koja je već dostupna na tržištu, a koja će pridonijeti ublažavanju klimatskih promjena. Uvrštavanje tih aktivnosti izgradnje kapaciteta u Program otvara mogućnosti za sinergije između potprograma i povećava ukupnu dosljednost financiranja Unije. Zbog toga bi trebalo prikupiti i širiti podatke o prihvaćanju postojećih rješenja za istraživanja i inovacije u projektima u okviru programa LIFE, uključujući one iz programa Obzor Europa i programa koji su mu prethodili.	(8) Prelazak na čistu energiju ključni je doprinos ublažavanju klimatskih promjena s dodatnim koristima za okoliš. Aktivnosti za izgradnju kapaciteta koji podržavaju prelazak na čistu energiju, koje su do 2020. financirane u sklopu programa Obzor 2020., trebalo bi uključiti u Program uz zadržavanje istog koeficijenta sufinanciranja , jer njihov cilj nije financiranje izvrsnosti i nastanak inovacija, već olakšavanje prihvaćanja tehnologije koja je već dostupna na tržištu, a koja će pridonijeti ublažavanju klimatskih promjena. Uvrštavanje tih aktivnosti izgradnje kapaciteta u Program otvara mogućnosti za sinergije između potprograma i povećava ukupnu dosljednost financiranja Unije. Zbog toga bi trebalo prikupiti i širiti podatke o prihvaćanju postojećih rješenja za istraživanja i inovacije u projektima u okviru programa LIFE, uključujući one iz programa Obzor Europa i programa koji su mu prethodili.

Obrazloženje

Stopa sufinanciranja za regije i gradove iznosi 100 % u okviru programa Obzor 2020.

Amandman 4.

Uvodna izjava 9.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>(9) Prema procjenama učinka zakonodavstva za čistu energiju za ostvarenje energetske ciljeva Unije do 2030. bit će potrebna dodatna ulaganja u iznosu od 177 milijardi EUR godišnje u razdoblju 2021. – 2030. Najveći nerazmjeri odnose se na ulaganja u dekarbonizaciju zgrada (energetska učinkovitost i obnovljivi izvori energije manjeg opsega), pri čemu kapital treba usmjeriti na projekte krajnje decentralizirane prirode. Jedan od ciljeva potprograma Prelazak na čistu energiju jest izgradnja kapaciteta za razvoj i kumuliranje projekata, čime se pridonosi i apsorpciji sredstava iz europskih strukturnih i investicijskih fondova (ESIF) i potiču ulaganja u čistu energiju također se koristeći financijskim instrumentima dostupnima u okviru fonda InvestEU.</p>	<p>(9) Prema procjenama učinka zakonodavstva za čistu energiju za ostvarenje energetske ciljeva Unije do 2030. bit će potrebna dodatna ulaganja u iznosu od 177 milijardi EUR godišnje u razdoblju 2021. – 2030. Najveći nerazmjeri odnose se na ulaganja u dekarbonizaciju zgrada (energetska učinkovitost i decentralizirani obnovljivi izvori energije za sve vrste potrošnje energije, a posebno oni namijenjeni smanjenju potrošnje za grijanje i hlađenje), pri čemu kapital treba usmjeriti na projekte krajnje decentralizirane prirode, primjerice promicanjem pilot-projekata smještenima u malim urbanim konglomeratima te malim naseljima i stambenim objektima u izoliranim ruralnim područjima. Jedan od ciljeva potprograma Prelazak na čistu energiju jest izgradnja kapaciteta za razvoj i kumuliranje projekata, čime se pridonosi i apsorpciji sredstava iz europskih strukturnih i investicijskih fondova (ESIF) i potiču ulaganja u čistu energiju također se koristeći financijskim instrumentima dostupnima u okviru fonda InvestEU.</p>

Obrazloženje

Dekarbonizacija građevinskog sektora ključan je korak za postizanje klimatskih i energetske ciljeva EU-a, a stoga i za pridržavanje ciljeva Pariškog sporazuma. Međutim, važno je veći naglasak staviti na smanjenje potrošnje energije za grijanje i hlađenje, na koje otpada znatan udio europske potrošnje energije.

Amandman 5.

Uvodna izjava 12.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>(12) Najnoviji paket preispitivanja provedbe politika Unije ⁽¹⁾ koje se odnose na okoliš ukazuje na to da je potreban znatan napredak da bi se ubrzala provedba pravne stečevine Unije u području okoliša i pojačala integracija ciljeva koji se odnose na okoliš i klimu u druge politike. Program bi stoga trebao djelovati kao katalizator za postizanje potrebnog napretka razvojem, ispitivanjem i reproduciranjem novih pristupa; podrškom razvoju, praćenju i preispitivanju politika; povećanjem uključenosti dionika; mobiliziranjem ulaganja u okviru svih programa ulaganja Unije ili drugih financijskih izvora i podrškom aktivnostima za prevladavanje različitih prepreka učinkovitoj provedbi ključnih planova koji se zahtijevaju zakonodavstvom o okolišu.</p> <p>⁽¹⁾ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – Pregled aktivnosti u području okoliša u EU-u: Zajednički izazovi i kako suradnjom postići bolje rezultate (COM/2017/063 final od 3. veljače 2017.).</p>	<p>(12) Najnoviji paket preispitivanja provedbe politika Unije ⁽¹⁾ koje se odnose na okoliš ukazuje na to da je potreban znatan napredak da bi se ubrzala provedba pravne stečevine Unije u području okoliša i pojačala integracija ciljeva koji se odnose na okoliš i klimu u druge politike. Program bi stoga trebao djelovati kao katalizator za postizanje potrebnog napretka razvojem, ispitivanjem i reproduciranjem novih pristupa; podrškom razvoju, evaluaciji, praćenju i preispitivanju politika; promicanjem veće osviještenosti i bolje komunikacije; razvijanjem boljeg upravljanja; povećanjem uključenosti dionika u svrhu jačanja otpornosti na klimatske promjene; mobiliziranjem ulaganja u okviru svih programa ulaganja Unije ili drugih financijskih izvora i podrškom aktivnostima za prevladavanje različitih prepreka učinkovitoj provedbi ključnih planova koji se zahtijevaju zakonodavstvom o okolišu.</p> <p>⁽¹⁾ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – Pregled aktivnosti u području okoliša u EU-u: Zajednički izazovi i kako suradnjom postići bolje rezultate (COM/2017/063 final od 3. veljače 2017.).</p>

Obrazloženje

Za postizanje ekoloških ciljeva nužno je bolje upravljanje, posebno podizanjem svijesti i uključivanjem dionika. Ti prioriteti izričito su navedeni u prethodnom programu LIFE te Odbor regija smatra da bi ih trebalo zadržati.

Amandman 6.

Uvodna izjava 15.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>(15) Dobrovoljni program za biološku raznolikost i usluge ekosustava europskih prekomorskih teritorija (BEST) promiče očuvanje biološke raznolikosti, uključujući morsku biološku raznolikost, te održivo korištenje sustava ekosustava, uključujući pristup prilagodbi klimatskim promjenama i ublažavanju njihovih posljedica temeljen na ekosustavima u najudaljenijim regijama Unije i prekomorskim zemljama i područjima. BEST je pridonio podizanju svijesti o ekološkoj važnosti najudaljenijih regija i prekomorskih zemalja i teritorija za očuvanje globalne biološke raznolikosti. U ministarskim izjavama 2017. i 2018. prekomorske zemlje i područja izrazili su zahvalnost za taj program dodjele manjih iznosa bespovratnih sredstava za biološku raznolikost. Primjereno je omogućiti da se iz Programa nastave financirati manji iznosi bespovratnih sredstva za biološku raznolikost i u najudaljenijim regijama i prekomorskim zemljama i područjima.</p>	<p>(15) Dobrovoljni program za biološku raznolikost i usluge ekosustava europskih prekomorskih teritorija (BEST) promiče očuvanje biološke raznolikosti, uključujući morsku biološku raznolikost, te održivo korištenje sustava ekosustava, uključujući pristup prilagodbi klimatskim promjenama i ublažavanju njihovih posljedica temeljen na ekosustavima u najudaljenijim regijama Unije i prekomorskim zemljama i područjima. BEST je pridonio podizanju svijesti o ekološkoj važnosti najudaljenijih regija i prekomorskih zemalja i teritorija za očuvanje globalne biološke raznolikosti. U ministarskim izjavama 2017. i 2018. prekomorske zemlje i područja izrazili su zahvalnost za taj program dodjele manjih iznosa bespovratnih sredstava za biološku raznolikost. Primjereno je da se iz Programa nastave financirati bespovratna sredstva za biološku raznolikost i u najudaljenijim regijama i prekomorskim zemljama i područjima, u skladu s ciljevima i mjerama obuhvaćenima jačim i obnovljenim strateškim partnerstvom s najudaljenijim regijama Europske unije ⁽¹⁾.</p> <p>⁽¹⁾ <i>Kako je navedeno u COM(2017) 623 final, „Jače i obnovljeno strateško partnerstvo s najudaljenijim regijama Europske unije”.</i></p>

Obrazloženje

Jasnija formulacija teksta.

Amandman 7.

Uvodna izjava 17.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>(17) Dugoročni cilj Unije za politiku koja se odnosi na čist zrak jest postizanje razina kvalitete zraka koje ne uzrokuju znatne negativne učinke i rizike po zdravlje ljudi. Javna svijest o zagađenju zraka je visoka i građani očekuju djelovanje nadležnih tijela. Direktiva (EU) 2016/2284 Europskog parlamenta i Vijeća naglašava ulogu koju financiranje Unije može imati u ostvarenju ciljeva koji se odnose na čisti zrak. Stoga bi Program trebao podržavati projekte, uključujući strateške integrirane projekte, koji imaju potencijal za poticanje javnih i privatnih sredstava, potencijal da budu ogledni primjeri dobrih praksi i katalizatori provedbe planova i zakonodavstva koji se odnose na kvalitetu zraka na lokalnoj, regionalnoj, višeregionalnoj, nacionalnoj i transnacionalnoj razini.</p>	<p>(17) Dugoročni cilj Unije za politiku koja se odnosi na čist zrak jest postizanje razina kvalitete zraka koje ne uzrokuju znatne negativne učinke i rizike po zdravlje ljudi. Javna svijest o zagađenju zraka je visoka i građani očekuju djelovanje nadležnih tijela. Direktiva (EU) 2016/2284 Europskog parlamenta i Vijeća naglašava ulogu koju financiranje Unije može imati u ostvarenju ciljeva koji se odnose na čisti zrak. Stoga bi Program trebao podržavati projekte, uključujući strateške integrirane projekte, koji imaju potencijal za poticanje javnih i privatnih sredstava, potencijal da budu ogledni primjeri dobrih praksi i katalizatori provedbe planova i zakonodavstva koji se odnose na kvalitetu zraka na lokalnoj, regionalnoj, višeregionalnoj, nacionalnoj i transnacionalnoj razini. Ti naponi usmjereni na poboljšanje kvalitete zraka trebali bi biti usklađeni sa zahtjevima za smanjenje emisija stakleničkih plinova i dugoročnom potrebom za dekarbonizacijom europskog gospodarstva u cjelini, uz postupno zamjenjivanje energetske infrastrukture koja se temelji na fosilnim izvorima infrastrukturom koja se temelji na obnovljivim izvorima, ako je to tehnički i financijski moguće.</p>

Obrazloženje

Kvaliteta zraka izravno je povezana s izgaranjem fosilnih goriva za prijevoz, grijanje i hlađenje te općenito za proizvodnju električne energije. Stoga dekarbonizacija u tim sektorima ima izravan utjecaj na kvalitetu zraka i zdravlje građana. Programom LIFE trebalo bi obuhvatiti potencijal za smanjivanje emisija plinovitih onečišćujućih tvari u tim vrstama projekata. Ako postoji alternativa koja se temelji na obnovljivom izvoru energije, u okviru programa LIFE trebalo bi promicati tu inicijativu, a ne zamjenu opreme s visokim emisijama stakleničkih plinova učinkovitijom opremom koja se svejedno temelji na fosilnim gorivima, uz uvjet da je to ulaganje i isplativo.

Amandman 8.

Nova uvodna izjava 17.a nakon uvodne izjave 17.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
	(17.a) <i>Posebnu pažnju treba posvetiti promicanju napuštanja izvora onečišćenja zraka, posebno uređaja za grijanje u kućanstvima i elektrana na fosilna goriva koja najviše onečišćuju. Kako bi se riješio problem onečišćenja zraka, napore treba usmjeriti na prijelaz na obnovljive i druge čiste izvore energije, uz poticanje srednjoročne i dugoročne perspektive.</i>

Obrazloženje

U EU-u stambeno grijanje na ugljen predstavlja znatan izvor onečišćenja zraka sa štetnim učincima na zdravlje građana. Kada je to tehnički i financijski moguće, treba poticati prijelaz na obnovljive i druge čiste izvore energije, u skladu s ciljevima dekarbonizacije za građevinski sektor, kako je predviđeno Direktivom o energetske učinkovitosti zgrada.

Amandman 9.

Uvodna izjava 20.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
(20) Za bolje upravljanje okolišem, klimatskim promjenama i povezanim pitanjima prelaska na čistu energiju potrebna je uključenost civilnog društva podizanjem razine osviještenosti javnosti, angažman potrošača i veća uključenost dionika, uključujući nevladine organizacije, u savjetovanje o povezanim politikama i njihovoj provedbi.	(20) Za bolje upravljanje okolišem, klimatskim promjenama i povezanim pitanjima prelaska na čistu energiju potrebna je uključenost civilnog društva podizanjem razine osviještenosti javnosti, uključujući s pomoću komunikacijske strategije u kojoj se uzimaju u obzir novi mediji i društvene mreže i zahvaljujući kojoj rastu angažman potrošača i uključenost dionika, uključujući nevladine organizacije, u savjetovanje o povezanim politikama i njihovoj provedbi. Nadalje, sudjelovanje i zajednička odgovornost lokalnih i regionalnih vlasti – koje u skladu s priznanjem koje Konferencija stranaka u Parizu (Pariški sporazum) dodjeljuje gradovima, regijama i lokalnim upravama te s načelom supsidijarnosti, predstavljaju razinu upravljanja najbližu građanima – mogu doprinijeti ostvarenju važnih rezultata u pogledu okoliša, energije i klime, o čemu svjedoči sve veći uspjeh inicijative „Sporazum gradonačelnika” i drugih mreža općina na području klime i zaštite okoliša.

Obrazloženje

Važno je izričito ukazati na potrebu za modernom komunikacijom i spomenuti Sporazum gradonačelnika, inicijativu koja je postala globalna i vrlo uspješna u uključivanju i osnaživanju razine vlasti najbliže građanima.

Amandman 10.

Uvodna izjava 22.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
(22) Program bi trebao pripremiti i podupirati tržišne subjekte za pomak prema čistom, kružnom i energetski učinkovitom gospodarstvu s niskim emisijama ugljika koje je otporno na klimatske promjene ispitivanjem novih poslovnih prilika, unapređivanjem stručnih vještina, olakšavanjem pristupa potrošača održivim proizvodima i uslugama, uključivanjem i osnaživanjem utjecajnih osoba i ispitivanjem novih metoda prilagodbe postojećih procesa i poslovnog okruženja. Potrebno je promicati prihvaćanje javnosti i angažiranje potrošača kako bi se podržalo šire prihvaćanje održivih rješenja na tržištu.	(22) Program bi trebao pripremiti i podupirati tržišne subjekte za pomak prema čistom, kružnom i energetski učinkovitom gospodarstvu s niskim emisijama ugljika koje je otporno na klimatske promjene ispitivanjem novih poslovnih prilika, unapređivanjem stručnih vještina, olakšavanjem pristupa potrošača održivim proizvodima i uslugama, uključivanjem i osnaživanjem utjecajnih osoba i ispitivanjem novih metoda prilagodbe postojećih procesa i poslovnog okruženja. Potrebno je promicati znanje o energetskim tehnologijama i njihovu raširenu primjenu u cilju lakšeg prihvaćanja javnosti i angažiranja potrošača kako bi se podržalo šire prihvaćanje održivih rješenja na tržištu, osobito kad je riječ o upotrebi takvih inovativnih, održivih i obnovljivih tehnologija.

Obrazloženje

Zahvaljujući tehnološkom i tržišnom razvoju, ali i potpori javnosti, u posljednjih 10 godina značajno su smanjeni troškovi ugradnje sustava energije iz obnovljivih izvora. Moramo nastaviti u tom smjeru kako bi se u potpunosti razvio europski energetski potencijal i potaknuli alternativni izvori energije koji su i dalje nedovoljno iskorišteni (npr. energija mora ili geotermalne energija) te razvila energetska neovisnost Unije o trećim zemljama.

Amandman 11.

Nova uvodna izjava 24.a nakon uvodne izjave 24.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
	(24.a) S obzirom na povećanu učestalost prirodnih katastrofa uzrokovanih klimatskim promjenama na teritoriju EU-a i neprimjerenost postojećih instrumenata prevencije, programom će se podupirati inicijative za jačanje strategija otpornosti na klimatske promjene kako bi se mogli nositi s prirodnim katastrofama povezanim s njima.

Obrazloženje

Povećana učestalost prirodnih katastrofa i neprimjerenost instrumenata prevencije upućuju na ključnu važnost doprinosa programa LIFE u pogledu podupiranja inicijativa za jačanje strategija otpornosti na klimatske promjene kako bi se mogli nositi s prirodnim katastrofama.

Amandman 12.

Uvodna izjava 25.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
(25) S obzirom na članak 349. UFEU-a te posebne potrebe i ranjivosti najudaljenijih regija tijekom provedbe Programa trebalo bi posvetiti posebnu pozornost strategiji za najudaljenije regije. Osim politika okoliša i klime te onih koje su relevantne za prelazak na čistu energiju, u obzir bi trebalo uzeti i ostale politike Unije.	(25) S obzirom na članak 349. UFEU-a te posebne potrebe i ranjivosti najudaljenijih regija tijekom provedbe Programa trebalo bi posvetiti posebnu pozornost strategiji za najudaljenije regije. Osim politika okoliša i klime, kružnog gospodarstva te onih koje su relevantne za prelazak na čistu energiju, u obzir bi trebalo uzeti i ostale politike Unije. Financiranje ove strategije treba izričito uključiti u Program kao zasebnu stavku.

Obrazloženje

Nužno je konkretno upućivanje na povećane rizike najudaljenijih regija pri suočavanju s globalnim i klimatskim promjenama, kao i na njihovu posebnu ranjivost i ovisnost o kontinentalnoj Europi.

Amandman 13.

Nova uvodna izjava 26.a nakon uvodne izjave 26.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
	(26.a) Europske grupacije za teritorijalnu suradnju (EGTS) prihvatljive su i mogu vršiti funkciju pravnog instrumenta za provedbu programa LIFE. Točnije, struktura EGTS-ova slična je strukturi konzorcija te većina njih djeluje transnacionalno. Zahvaljujući tim obilježjima, EGTS-ovi mogu centralizirano upravljati provedbom projekata na operativnoj i financijskoj razini.

Obrazloženje

Treba promicati korištenje EGTS-ova i osigurati njihovu prihvatljivost u funkciji konzorcija.

Amandman 14.

Uvodna izjava 31.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>Oblike financiranja i načine provedbe trebalo bi odabrati na temelju toga koliko je njima moguće postići posebne ciljeve djelovanja i ostvariti rezultate, uzimajući u obzir posebice troškove kontrola, administrativno opterećenje i očekivani rizik od neusklađenosti. U slučaju bespovratnih sredstava to bi trebalo uključiti uzimanje u obzir korištenja paušalnih iznosa, fiksnih stopa i troškova po jedinici.</p>	<p>Oblike financiranja i načine provedbe trebalo bi odabrati na temelju toga koliko je njima moguće postići posebne ciljeve djelovanja i ostvariti rezultate, uzimajući u obzir posebice troškove kontrola, administrativno opterećenje i očekivani rizik od neusklađenosti. U slučaju bespovratnih sredstava to bi trebalo uključiti uzimanje u obzir korištenja paušalnih iznosa, fiksnih stopa i troškova po jedinici kako bi se obuhvatili, među ostalim, troškovi za osoblje, u cilju podupiranja pojednostavljenja administrativnih aktivnosti povezanih sa sudjelovanjem u projektima.</p>

Obrazloženje

Ovim se amandmanom ističe važnost mogućnosti pružanja potpore za troškove osoblja kao važan element uspješnog sudjelovanja u projektu, posebice za manje organizacije.

Amandman 15.

Članak 3. stavak 1.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>1. Opći je cilj Programa doprinijeti pomaku prema čistom, kružnom, energetski učinkovitom i niskougljičnom gospodarstvu koje je otporno na klimatske promjene, uključujući putem prelaska na čistu energiju, zaštitu i poboljšanje kvalitete okoliša te zaustavljanju i smanjenju gubitka biološke raznolikosti, čime pridonosi održivom razvoju.</p>	<p>1. Opći je cilj Programa doprinijeti pomaku prema čistom, kružnom, energetski učinkovitom i niskougljičnom gospodarstvu koje je otporno na klimatske promjene, uključujući putem prelaska na čistu energiju, zaštitu i poboljšanje kvalitete okoliša te zaustavljanju i smanjenju gubitka biološke raznolikosti, čime pridonosi održivom razvoju.</p>

Obrazloženje

Napomena: Ova promjena ne odražava se u prijevodu na hrvatski.

Amandman 16.

Članak 3. stavak 2.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>2. Program ima sljedeće posebne ciljeve:</p>	<p>2. Program ima sljedeće posebne ciljeve:</p>

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>(a) razvijanje, demonstriranje i promoviranje inovativnih tehnika i pristupa za ostvarenje ciljeva zakonodavstva i politika Unije o djelovanju u području okoliša i klime, uključujući i prelazak na čistu energiju, te doprinos primjeni najboljih praksi u odnosu na prirodu i biološku raznolikost;</p> <p>(b) podupiranje izrade, provedbe, praćenja i izvršavanja relevantnog zakonodavstva i politika Unije, što uključuje poboljšanje upravljanja povećanjem kapaciteta javnih i privatnih subjekata i uključenosti civilnog društva;</p> <p>(c) poticanje opsežnog uvođenja uspješnih tehničkih rješenja i onih koja se odnose na politiku radi provođenja relevantnog zakonodavstva i politika Unije reproduciranjem rezultata, integriranjem povezanih ciljeva u druge politike te prakse javnog i privatnog sektora, mobiliziranjem ulaganja i poboljšanim pristupom financiranju.</p>	<p>a) razvijanje, demonstriranje i promoviranje inovativnih tehnika i pristupa za ostvarenje ciljeva zakonodavstva i politika Unije o djelovanju u području okoliša i klime, uključujući i prelazak na čistu energiju, te doprinos primjeni najboljih praksi u odnosu na prirodu i biološku raznolikost;</p> <p>(b) podupiranje izrade, provedbe, praćenja i izvršavanja relevantnog zakonodavstva i politika Unije, što uključuje poboljšanje upravljanja povećanjem kapaciteta javnih i privatnih subjekata i uključenosti civilnog društva;</p> <p>(c) poticanje opsežnog uvođenja uspješnih tehničkih rješenja i onih koja se odnose na politiku radi provođenja relevantnog zakonodavstva i politika Unije reproduciranjem rezultata, integriranjem povezanih ciljeva u druge politike te prakse javnog i privatnog sektora, mobiliziranjem ulaganja i poboljšanim pristupom financiranju.</p> <p><i>(d) jačanje sinergija između strategija otpornosti na klimatske promjene i smanjenje rizika od s njima povezanih prirodnih katastrofa uvođenjem tehničkih rješenja kao što su jedinstvena metoda analize rizika od prirodnih katastrofa.</i></p>

Obrazloženje

Povećana učestalost prirodnih katastrofa i neprimjerenost postojećih instrumenata prevencije upućuju na ključnu važnost doprinosa programa LIFE u pogledu podupiranja rješenja za jačanje strategija otpornosti na klimatske promjene kako bi se mogli nositi s prirodnim katastrofama.

Amandman 17.

Članak 5.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>1. Financijska omotnica za provedbu Programa za razdoblje od 2021. do 2027. iznosi 5 450 000 000 EUR u tekućim cijenama.</p> <p>2. Indikativna raspodjela iznosa iz stavka 1.:</p>	<p>1. Financijska omotnica za provedbu Programa za razdoblje od 2021. do 2027. iznosi 6 780 000 EUR u tekućim cijenama.</p> <p>2. Indikativna raspodjela iznosa iz stavka 1.:</p>

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
3 500 000 000 EUR za područje Okoliš, od čega	(a) 4 165 000 000 EUR za područje Okoliš, od čega
2 150 000 000 EUR za potprogram Priroda i biološka raznolikost te	(1) 2 315 000 000 EUR za potprogram Priroda i biološka raznolikost te
1 350 000 000 EUR za potprogram Kružno gospodarstvo i kvaliteta života;	(2) 1 850 000 000 EUR za potprogram Kružno gospodarstvo i kvaliteta života;
1 950 000 000 EUR za područje Klimatske aktivnosti, od čega	(b) 2 615 000 000 EUR za područje Klimatske aktivnosti, od čega
950 000 000 EUR za potprogram Ublažavanje klimatskih promjena i prilagodba tim promjenama te	(1) 1 450 000 000 EUR za potprogram Ublažavanje klimatskih promjena i prilagodba tim promjenama te
1 000 000 000 EUR za potprogram Prelazak na čistu energiju.	(2) 1 165 000 000 EUR za potprogram Prelazak na čistu energiju.
3. Iznosima iz stavaka 1. i 2. ne dovode se u pitanje odredbe o fleksibilnosti iz Uredbe (EU) xx/xx Europskog parlamenta.	3. Iznosima iz stavaka 1. i 2. ne dovode se u pitanje odredbe o fleksibilnosti iz Uredbe (EU) xx/xx Europskog parlamenta.

Obrazloženje

Novi ukupni iznos za program LIFE temelji se na povećanju od 1,7 puta kao što je to najavila Europska komisija, ali bez prijenosa mjere za energetske tranzicije prethodno financirane iz Obzora 2020., s posebnim naglaskom na potprogram Ublažavanje klimatskih promjena i kružno gospodarstvo.

Amandman 18.

Članak 5. stavak 3.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
(3) Iznosima iz stavaka 1. i 2. ne dovode se u pitanje odredbe o fleksibilnosti iz Uredbe (EU) xx/xx Europskog parlamenta i Vijeća [nova Uredba o višegodišnjem financijskom okviru] i Financijske uredbe.	(3) Iznosima iz stavaka 1. i 2. ne dovode se u pitanje odredbe o fleksibilnosti iz Uredbe (EU) xx/xx Europskog parlamenta i Vijeća [nova Uredba o višegodišnjem financijskom okviru] i Financijske uredbe.
	(3.a) Komisija ima ovlast donošenja delegiranih akata u skladu s člankom 21. kako bi povećala postotak iz stavaka 1. i 2. ovog članka za najviše 10 %, pod uvjetom da ukupna sredstva zatražena tijekom dvije uzastopne godine prijedlozima obuhvaćenima prioritetnim područjem za prirodu i bioraznolikost te koji zadovoljavaju zahtjeve minimalne kvalitete prelaze za više od 20 % odgovarajući iznos izračunan za dvije godine koje prethode tim godinama.

Obrazloženje

Razumljivo samo po sebi. Ponavlja klauzulu o fleksibilnosti za potprogram „Priroda i bioraznolikost”, kako je trenutačno navedena u programu LIFE 2014. – 2020.

Amandman 19.

Članak 5. stavak 5.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
(5) Programom se mogu financirati aktivnosti koje provodi Komisija kako bi podržala pripremu, provedbu i uključivanje zakonodavstva i politike Unije za okoliš ili klimu ili onih koji su relevantni za prelazak na čistu energiju radi postizanja ciljeva iz članka 3. Te aktivnosti mogu uključivati:	(5) Programom se mogu financirati aktivnosti koje provodi Komisija kako bi podržala pripremu, provedbu i uključivanje zakonodavstva i politike Unije za okoliš ili klimu ili onih koji su relevantni za prelazak na čistu energiju radi postizanja ciljeva iz članka 3. Te aktivnosti mogu uključivati:
(a) informiranje i komunikaciju, uključujući kampanje jačanja osviještenosti. Financijska sredstva dodijeljena za komunikacijske aktivnosti u skladu s ovom Uredbom također obuhvaćaju institucionalnu komunikaciju o političkim prioritetima Unije, kao i o statusu provedbe i prijenosa zakonodavstva Unije koje se odnosi na okoliš ili klimu ili koje je relevantno za čistu energiju;	(a) informiranje i komunikaciju, uključujući kampanje jačanja osviještenosti. Financijska sredstva dodijeljena za komunikacijske aktivnosti u skladu s ovom Uredbom također obuhvaćaju institucionalnu komunikaciju o političkim prioritetima Unije, kao i o statusu provedbe i prijenosa zakonodavstva Unije koje se odnosi na okoliš ili klimu ili koje je relevantno za čistu energiju;
(b) studije, istraživanja, modeliranje i pripremu scenarija;	(b) studije, istraživanja, modeliranje i pripremu scenarija;
(c) pripremu, provedbu, praćenje, provjeru i evaluaciju projekata koji se ne financiraju iz Programa, politika, programâ i zakonodavstva;	(c) pripremu, provedbu, praćenje, provjeru i evaluaciju projekata koji se ne financiraju iz Programa, mjere za provedbu i poboljšanje upravljanja , politika, programâ i zakonodavstva;
(d) radionice, konferencije i sastanke;	(d) radionice, konferencije i sastanke;
(e) umrežavanje i platforme najboljih praksi;	(e) umrežavanje i platforme najboljih praksi;
(f) ostale aktivnosti.	(f) ostale aktivnosti.

Obrazloženje

Razumljivo samo po sebi.

Amandman 20.

Članak 11. stavak 5.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
(5) Pravni subjekti koji sudjeluju u konzorcijima od najmanje tri neovisna subjekta, s poslovnim nastanom u raznim državama članicama ili prekomorskim zemljama ili područjima povezanim s tim državama ili trećim zemljama pridruženima Programu ili drugim trećim zemljama prihvatljivi su.	(5) Pravni subjekti koji sudjeluju u konzorcijima od najmanje tri neovisna subjekta, s poslovnim nastanom u raznim državama članicama ili prekomorskim zemljama ili područjima povezanim s tim državama ili trećim zemljama pridruženima Programu ili drugim trećim zemljama prihvatljivi su. <i>(5.a) Europske grupacije za teritorijalnu suradnju (EGTS) izjednačavaju se s konzorcijima s poslovnim nastanom u raznim državama članicama ili prekomorskim zemljama i područjima povezanim s tim državama.</i>

Objasnenje

Treba promicati korištenje EGTS-ova i osigurati njihovu prihvatljivost u funkciji konzorcija.

Amandman 21.

Članak 13. točka (a)

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
(a) projekti koji se financiraju iz Programa ne smiju ugrožavati ciljeve Programa koji se odnose na okoliš i klimu ili su relevantni za čistu energiju te moraju, kada je to moguće, promicati korištenje zelene javne nabave;	(a) projekti koji se financiraju iz Programa doprinosu postizanju najmanje jednog od ciljeva Programa koji se odnose na okoliš i klimu, prijelaz na kružni gospodarski model ili na održivu energiju bez ugrožavanja drugih ciljeva te moraju, kada je to moguće, promicati korištenje zelene javne nabave;

Objasnenje

Program LIFE trebao bi i „ne ugrožavati” okolišne, klimatske i energetske ciljeve EU-a i aktivno pridonositi njihovu postizanju. Osim toga, dio teksta o projektima koji su „relevantni za čistu energiju” čini se suviše nejasnim.

Amandman 22.

Članak 13. točka (f)

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
(f) prema potrebi, posebna se pažnja daje projektima na zemljopisnim područjima s posebnim potrebama odnosno osjetljivim područjima, kao što su područja s posebnim izazovima koji se odnose na okoliš ili prirodnim ograničenjima, prekogranična područja ili najudaljenije regije.	(f) prema potrebi, posebna se pažnja daje projektima na zemljopisnim područjima s posebnim potrebama odnosno osjetljivim područjima, kao što su područja s posebnim izazovima koji se odnose na okoliš (npr. područja s potvrđenim problemima kvalitete zraka ili područja pogođena klimatskim promjenama) ili prirodnim ograničenjima, prekogranična područja (projekti u kojima je transnacionalna suradnja ključna za osiguravanje zaštite okoliša i postizanja klimatskih ciljeva) ili regije izložene ozbiljnim rizicima zbog globalnih i klimatskih promjena, kao što su najudaljenije regije.

Obrazloženje

Smatra se korisnim staviti veći naglasak na transnacionalnu suradnju, problem kvalitete zraka, izloženost globalnim i klimatskim promjenama, kao i na posebnu osjetljivost najudaljenijih regija. Problemi povezani s klimatskim promjenama često se odnose na zemljopisna područja s posebnim potrebama ili nedostacima, kao što su otoci, obalna mjesta i gradovi te planinska područja.

[Napomena prevoditelja: amandmanom se u engleskoj verziji mijenja i riječ za „prekogranična“, no to se odnosi isključivo na englesku verziju i ne odražava se u prijevodu na hrvatski jezik.]

Amandman 23.

Novi članak nakon članka 13.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
	<p>Prihvatljivost projektnih troškova koji se odnose na PDV i osoblje</p> <p>(1) Uvjeti za prihvatljivost troškova utvrđeni su u članku 126. Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012. Takvi troškovi uključuju PDV i troškove osoblja.</p> <p>Komisija u sredini razdoblja i nakon ex-post ocjenjivanja programa LIFE, omogućuje pregled povrata PDV-a po državi članici, koji su korisnici projekta LIFE zatražili u završnoj fazi plaćanja.</p> <p>(2) PDV za koji je moguć povrat ne smatra se prihvatljivim troškom, bez obzira na to je li se podnositelj zahtjeva odlučio za povrat. PDV može se smatrati prihvatljivim troškom samo ako ga uistinu i definitivno pokriva krajnji korisnik. PDV za koji je na bilo koji način moguće dobiti povrat ne može se smatrati prihvatljivim troškom čak i ako krajnji korisnik ili pojedinačni primatelj pomoći doista nisu dobili povrat. U postupku utvrđivanja prihvatljivosti PDV-a kao troška u primjeni ovog pravila, ne uzima se u obzir javni ili privatni status krajnjeg korisnika ili pojedinačnog primatelja.</p> <p>(3) PDV za koji nije moguće dobiti povrat smatra se prihvatljivim troškom pod uvjetom da zahtjev za utvrđivanje prihvatljivosti bude potkrijepljen odgovarajućim dokazima revizora ili računovođa iz dotičnih organizacija. PDV za koji krajnji korisnik ili pojedinačni primatelj ne mogu dobiti povrat zbog primjene posebnih nacionalnih pravila smatra se prihvatljivim troškom samo ako su ta pravila u skladu s Direktivom 2006/112/EZ o PDV-u.</p>

Obrazloženje

Amandman preuzima tekst jednog ranijeg izvješća (Twitchen, ENVE V-018). Za PDV se u prethodnim izdanjima programa LIFE smatralo da ima odvratajući učinak za sudjelovanje.

Amandman 24.

Članak 21. stavak 4.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
(4) Prije donošenja delegiranog akta Komisija se savjetuje sa stručnjacima koje je imenovala svaka država članica u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.	(4) Prije donošenja delegiranog akta Komisija se savjetuje sa stručnjacima koje je imenovala svaka država članica u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016. te se, prema potrebi, izravno savjetuje s lokalnim i regionalnim vlastima i pokreće javna savjetovanja.

Obrazloženje

Smatra se korisnim izričito spomenuti lokalne i regionalne vlasti.

Amandman 25.

Novi članak 21.a nakon članka 21.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
	<p>Postupak odbora</p> <p>(1) Komisiji pomaže Odbor za Program za okoliš i aktivnosti LIFE. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.</p> <p>(2) Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.</p> <p>Ako odbor ne dostavi nikakvo mišljenje, Komisija ne donosi nacrt provedbenog akta i primjenjuje se članak 5. stavak 4. treći podstavak Uredbe (EU) br. 182/2011.</p>

Obrazloženje

Ovaj amandman preuzima tekst članka 30. aktualne uredbe o programu LIFE (Uredba (EU) br. 1293/2013) s ciljem osiguravanja većeg sudjelovanja i nadzora u provedbi programa LIFE.

II. PREPORUKE O POLITIKAMA

EUROPSKI ODBOR REGIJA

Opće napomene

1. pozdravlja prijedlog Europske komisije koja bez oklijevanja potvrđuje program LIFE u sklopu sljedećeg VFO-a te izričito prepoznaje njegov uspjeh i dosad ostvarenu europsku dodanu vrijednost;
2. pozdravlja činjenicu da se u prijedlogu uredbe posebno upućuje na ciljeve održivog razvoja UN-a i da se njime doprinosi osiguravanju toga da 25 % proračunskih sredstava VFO-a bude namijenjeno podupiranju klimatskih ciljeva. Odbor regija zalaže se za to da se sve ciljeve održivog razvoja UN-a izričito prizna i podrži u okviru proračuna Unije;
3. naglašava da program LIFE ima velik izravan utjecaj na lokalna i regionalna tijela što je već dokazao očuvanjem biološke raznolikosti i poboljšanjem kvalitete okoliša, čime doprinosi smanjenju i ublažavanju dramatičnih posljedica klimatskih promjena za čije suzbijanje lokalne i regionalne vlasti imaju ključnu ulogu;

4. prihvaća prijedlog da se proračun programa LIFE u sklopu VFO-a poveća za 60 %. Međutim, ističe da to povećanje proračuna također odgovara proširenju područja koja će se financirati iz budućeg programa LIFE (kao što je novi potprogram „Prijelaz na čistu energiju” iz kojeg će se financirati projekti koji u trenutnom VFO-u spadaju pod Obzor 2020.); stoga je Odbor primoran istaknuti kako je predloženo povećanje proračuna Europske komisije u stvarnosti znatno manje od 60 % kako je Europska komisija najavila te se nada da će se razmotriti daljnje povećanje u skladu s općim prijedlogom VFO-a;
5. u svjetlu predloženih rezova proračuna EFRR-a i EPFRR-a, zabrinut je zbog činjenice da su u sljedećem VFO-u za razdoblje 2021. – 2027. smanjenja sredstva dostupna lokalnim i regionalnim vlastima za projekte povezane s klimatskom politikom i općenito energetske tranzicijom;
6. izražava žaljenje zbog nedostatka upućivanja na Odbor za program LIFE, koji nije naveden u prijedlogu Europske komisije. Smatra da Odbor za program LIFE ne bi trebalo izostaviti i da prije svega treba promicati djelotvornije sudjelovanje lokalnih i regionalnih vlasti;
7. pozdravlja odluku o stavljanju naglaska na kvalitetu projekata i izbjegavanje obvezujućih i geografski uvjetovanih prijevremenih dodjeljivanja (promičući pritom pravednu i uravnoteženu raspodjelu projekata) te pozdravlja pokušaj pojednostavljenja programskih pravila. Međutim, Odbor upozorava na rizik od preusmjeravanja prevelikog broja aspekata na sekundarne delegirane akte i u tom pogledu zahtijeva da se razine sufinanciranja lokalnih i regionalnih vlasti ne smanje u budućim pozivima na podnošenje prijedloga;
8. smatra da je ključno unaprijediti program LIFE poticanjem mogućnosti replikacije uspješnih projekata i iskorištavanjem samog programa kao katalizatora za privlačenje dodatnih sredstava (privatnih i javnih, počevši od Europskog fonda za regionalni razvoj). Poziva Komisiju da provede sve potrebne mjere za informiranje, širenje informacija i pružanje tehničke pomoći kako bi potaknula lokalne i regionalne vlasti da sudjeluju u programu. U tu svrhu također preporučuje promicanje projekata umrežavanja među nacionalnim kontaktnim točkama s ciljem poticanja razmjene najboljih praksi i transnacionalne suradnje;
9. ističe usmjerenost i važnost mreže Natura 2000 za program LIFE i smatra da potpora toj mreži mora ostati ključna u okviru potprograma „Priroda i biološka raznolikost”;
10. uviđa i pozdravlja potrebu za promicanjem mobilizacije privatnog kapitala, među ostalim i za ulaganja u zaštitu okoliša, no poziva Komisiju da razjasni „operacije mješovitog financiranja” i rezultate dobivene iz pilot-projekata koji se financiraju preko financijskih instrumenata tijekom programa LIFE za razdoblje 2014. – 2020.

Bruxelles, 9. listopada 2018.

Predsjednik
Europskog odbora regija
Karl-Heinz LAMBERTZ